

THEMATIC GROUPS OF AMERICAN MILITARY SLANGS

Gulnara Gurbanova

Lecturer, PhD student

Mingachevir State University, Azerbaijan University of Languages, Azerbaijan

mirzoyeva_86@mail.ru

Orcid id: 0000-0003-1206-3909

Abstract. Before talking about the ways of formation of slang, it should be noted that slang is divided into two groups: general and special (general and special slang). General slang refers to words and phrases that are outside the literary English, understood and used by everyone, and have an emotional tone. Special slangs are words and phrases of this or that class or art-professional slang. The article considers the development of American military slangs. The Vietnam War, involving more than 1.5 million military personnel from 20 countries, is the largest armed conflict in American history. American military slangs created during the war are analyzed and classified thematically. Derived words are an important component of any language, and derived words have a great impact on the language. The war, which involved a large number of servicemen, had a significant impact on the development of American military slang. These include words from

Vietnamese, the language of both the enemy and the ally. Translation of military slang can be useful information for linguists working in the field of military translation.

Key words: language, slang, military, vocabulary, loan words, dictionary

AMERİKAN HƏRBİ SLƏNQLƏRİN TEMATİK MƏNA QRUPLARI

Qurbanova Gülnarə Qorxmaz qızı

Müəllim, dissertant

Mingəçevir Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Azərbaycan

Xülasə. Slənqlərin yaranması yollarından danışmazdan əvvəl qeyd etmək lazımdır ki, slənqlər ümumi və xüsusi (general and special slang) olmaqla iki qrupa ayrılır. Ümumi slənqlər dedikdə, ədəbi ingilis dilindən kənar olan, hamı tərəfindən anlaşılan və istifadə olunan, emosional çalarlı söz və söz birləşmələri nəzərdə tutulur. Xüsusi slənqlərə isə bu və ya digər sinifə məxsus söz və söz birləşmələri və ya sənət- peşə jarqonlarıdır. Məqalədə Amerika hərbi slənqlərin inkişafı nəzərdən keçirilir. 20 ölkədən 1,5 milyondan çox hərbi personalın iştirak etdiyi Vyetnam müharibəsi Amerika tarixində böyük bir silahlı qarşıdurma hesab olunur. Müharibə dövründə yaranan Amerika hərbi slənqlər təhlil edilir və tematik olaraq təsnif edirlər. Alınma sözləri hər hansı bir dilin vacib bir komponentidir və alınma sözlər dilə təsiri böyükdür. Çoxlu sayda hərbi qulluqçuların iştirak etdiyi müharibə Amerika hərbi slənqlərin inkişafına əhəmiyyətli təsir göstərmişdir. Bunlara həm düşmən, həm də müttəfiqin dili olan Vyetnam dilindən keçən sözlər daxildir. Hərbi slənqlərin tərcüməsi hərbi tərcümə sahəsində çalışan dilçilər üçün faydalı məlumat hesab oluna bilər.

Açar sözlər: dil, slənq, hərbi, lüğət tərkibi, məna, alınma sözlər, lüğət

Danılmaz faktdır ki, müxtəlif dilli ölkənin daxil olduğu müharibələr öz təsirini həmin ölkələrin dil sistemində, əsasən hərbi leksikasına təsir edir. Vyetnamda baş verən müharibə II Dünya müharibəsindən sonra ən çox dövlətlərin cəlb olunduğu müharibə hesab olunur. Bu müharibədə 20 ölkədən 1.5 milyondan çox hərbi qulluqçuların iştirak etdiyi müharibə idi. Əhatə dairəsinə və xarakterinə görə seçilən Vyetnam müharibəsi hərbi və məişət leksikasında alınma sözlərin artmasına təsir etmiş, həmçinin hərbi slənqlərin yaranması ilə Amerikada hərbi slənqlərin inkişafına təkan vermişdir.

Slənqlər dil normalarının pozulduğu sözlərdir. Slənqlər çox ifadəli, istehzal, gündəlik həyatda istifadə olunan sözlərdir. Slənqlər ayrı-ayrı sosial qrupların tərkibində yaranmış, bu sosial qrupların məşğuliyyətini əks etdirən sözlər və frazeoloji birləşmələrdir. Hamı tərəfindən istifadə olunan bu sözlər emosionallığı qoruyub saxlayır. Slənqlər cəmiyyətdə müxtəlif situasiyalarda işlədilir, həmsöhbətinə öz səmimiyyətini göstərmək üçün istifadə olunur. Slənq həm insanları özünə cəlb edə bilər, həm də uzaqlaşdırır. Slənqlər müəyyən dövr ərzində işləndikləri sosial qruplarda çox istifadə oluna bilər və ya əksinə müəyyən müddətdən sonra istifadədən çıxıb bilərlər. Slənq termini adı altında müəyyən qrup insanlar arasında qeyri-rəsmi danışmada istifadə olunan söz və ifadələr nəzərdə tutulur. Slənq dildə olan hər hansı ümumişlək söz və ifadə də ola bilər, lakin onlar kontekst daxilində yeni mənaya yiyələnmişdirlər. Q. A. Sudzilovski qeyd edir ki, hərbi slənq dedikdə ilk növbədə ABŞ və İngiltərənin hərbi qüvvələrində hərbi anlayışları bildirmək üçün istifadə olunan söz və ifadələrdir. (Судзиловский, 1973: с. 24)

Hərbi münasibətlərin hərbi qulluqçuların müxtəlif sahələrinə təsirini anlamaq üçün hərbi slənqləri tematik xüsusiyyətlərinə görə ayırmaq lazımdır. P. C. Mitçel hərbi slənqlərin dəqiq leksik xüsusiyyətlərini göstərərək onları qruplaşdırmışdır. Mitçelin bölgüsünə əsasən ingilis hərbi slənqləri aşağıdakı tematik qrup və yarımqruplara bölünür: (Mitчелл, 2014: с.67)

I. Şəxsiyyətlərə münasibətlər:

- 1) hərbi qulluqçular arasındakı gündəlik qarşılıqlı münasibətlər
- 2) rütbəsinə, vəzifəsinə, silahlı qüvvələrin növünə, qoşun növünə görə hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlər
- 3) digər dövlətlərin yerli əhalisi və hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlər

II. Hərbi qulluqçuların fəaliyyəti:

- 1) hərbi qulluqçuların gündəlik fəaliyyəti
- 2) döyüş əməliyyatları və təlimlər zamanı fəaliyyət
- 3) işdən azad olma və asudə vaxt

III. Hərbi qulluqçular və onları əhatə edən ətraf aləm:

- 1) qida
- 2) geyim və hərbi sursat

- 3) silahlanma və döyüş texnikası
- 4) sağlamlıq vəziyyəti, bədən üzvləri
- 5) əhval- ruhiyyə, psixi vəziyyəti

I. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər

1) Hərbi qulluqçular arasında gündəlik qarşılıqlı münasibətlər

- All the way-xidməti üzrə zabitin irəli getmək məqsədi
- Bonnie rat- döyüş fəaliyyətində böyük təcrübəsi olan döyüşçü
- Get short- xidmətin sonuna az qalmış (bir qayda olaraq əgər xidmətin sonuna 6 ay

yarım vaxt qalırsa)

- apple polisher- yaltaq
- Chief of Staff-zabitin həyat yoldaşı
- chow hound- aqgöz
- Dilbert- sadələvh
- Army brat- hərbi qulluqçunun övladı
- bat the breeze –boş boşuna danışmaq
- To blind-söymək

Pard- tanış

2) Rütbə , silahlı qüvvələrin növü və vəzifəsindən asılı olaraq müxtəlif kateqoriyalı hərbi

qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlər

- area bird- kazarma növbətçisi
- boot- yeni seçilmiş
- zebra-çavuş
- top kick- birinci çavuş
- chicken- polkovnik
- Jack Tar- matros
- approach march - rəhbərliyə girişmək
- Bird colonel- polkovnik (qartal şəhində olan işarənin fərqliliyinə görə)
- Bottlecap colonel- polkovnik-leytenant (şüşənin baş hissəsinin formasına görə)
- Burp-dəniz piyadalarına verilən ad
- Crunchie- piyada (piyadalar yeriyən zaman çəkmələrdən çıxan səs)
- Double-hatted- iki vəzifəsi olan şəxs
- Flying butterknife-şevron üzərində qanadlı qılınc şəklində görə desantlara verilən ad
- Green beanies- yaşıl beretlərə verilən gülməli ad, xüsusi təyinatlı dəstələrin döyüşçüləri
- Gun bunny- artileriyəçi
- Homesteader- uzun müddət eyni vəzifədə qalan hərbi qulluqçu
- John-leytenant
- first john- baş leytenant
- second john- kiçik leytenant
- Pull rank- öz vəzifəsindən istifadə etmək

3) digər dövlətlərin yerli əhalisi və hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlər

- Itie- İtalyan əsgəri
- Aznac, digger- avstraliyalı əsgər
- Jap- Yapon əsgəri
- Arvin- Cənubi Vyetnam əsgəri (məşəyi A.R.V.N (Army of the Republic of Vietnam) abbreviaturası

hesab olunur)

- Believer- düşmən tərəfin ölmüş əsgəri
- Gomer-şimali vyetnamlı

II. Hərbi qulluqçuların fəaliyyəti:

1) hərbi qulluqçuların gündəlik fəaliyyəti

- Ankle express- piyadaların yerdəyişməsi
- Debrief- hər hansı bir hadisə haqqında şifahi hesabatı
- deep serious- çox təhlükəli və ya mürəkkəb vəziyyət
- dung lai- olmaq(Vyetnam dilindən alınan söz)
- dhobie- paltar yumaq
- to bust- vəzifədən endirmək
- to police the barracks- kazarmada təmizlik işləri görmək

-to barbarize-təmizləmək

2)döyüş əməliyyatları və təlimlər zamanı fəaliyyət

-High-angel hell- minomyotdan açılan atəş

-bring heat- atışmaq

-bring smoke-aviazərbə endirmək

-Bring the max- məhv etmək

-firefight- atışma

-to dirt-səngərə girmək

-dingaling- hərbi əsir dindirilməsi

-to go over the top- hücum keçmək

-to get one- yaralanmaq

-to take to the field- fəaliyyətə başlamaq

-fox- atəş açmaq. Təyyarə pilotlar radiorabitə vasitəsilə hansı vasitə ilə atəş açmaqları haqqında məlumat ötürürdülər: “fox one”- ilk idarə olunan raket buraxılmışdır, “fox two” – infraqırmızı sistemli raketin buraxılması, “fox three”- pulemyot və ya topdan açılan atəş, “fox four”- havada toqquşma

-friendly fire- öz qüvvələrinə zərbə endirmək

-John Wayne- nümunəvi qəhrəmanlıq göstərmək

- inoculation- döyüş vəziyyətinə oxşar şərtlərdə təlim

-to jawbone- məşq etmək

-antics- taktiki təlimlər

3)işdən azad olma və asudə vaxt

-Birdland- zabitlər üçün ev

-Blow Z's – yatmaq (şəkili jurnallarda yatan insanı ağızından Z hərfi çıxan formada təsvir olunurdu)

Barrage- içki

Sonuncu qrupa aid olan yarımqruplar aşağıdakılardır:

1) yemək:

-ink-kofe

-Java – kofe

-army biscuit- suxarı

-bug juice- spirtli içki

-army chicken- paxlalı sosis

-bare navy- ət konservi

-chop-yemək

-Armpit sauce- amerkan hərbi qulluqçuları arasında məşhur olmayan vyetnam balıq sousu

- Beans and dicks-löbyalı hotdoq

-Baby shit-xardal

- Care package- qohumlardan gələn bağlama

2)geyim və sursat:

-ammos- yürüş çəkmələri

-basin hat-dəbilqə

-cheese cutter- furajka

-dinks- hərbi geyim

-Long Johns-şalvar

3) silah və hərbi texnika

-chopper-vertolyot

-egg-bomba, mina

-equalizer-tüfəng

-rat trap- sualtı qayıq

-Agent Orange-“Narıncı maddə”(Vyetnamda müharibə dövründə bitki aləmini məhv etmək üçün

ABŞ hava hərbi qüvvələrinin defoliant və herbisidlər qarışığından ibarət kimyəvi maddə səpilir, bu Vyetnam əhalisinin kütləvi məhvinə səbəb olmuşdur. Bu kimyəvi maddə narıncı çəlləklərdə saxlandığı üçün “ narıncı maddə”adı verilmişdir).

- Big boy – artilleriya silahı

- Frag- əl qumbarası.“Fragmentation grenade” ifadəsinin qısaltmasıdır.

- Bird- uçan aparat (əsasən vertolyota aid olunurdu)

- Freedom bird-təyyarə(hərbi xidməti bitirən hərbi qulluqçuları öz vətənlərinə qaytaran təyyarə)

- Gunship – hərbi vertolyot
- Bogey / bandit- düşmən tərəfin uçan aparatı
- Dust off- yaralıları daşıyan tibbi vertolyot
- Jacob’s ladder- kanat məftili, vertolyotdan atılırdı ki, əsgərlər vertolyota qalxınsınlar. “İlkin nördivan”ı kimi tərcümə olunur, İcildə göstərilirdi ki, İlak həmişə cənnətə aparan pilləkəni arzulayırdı.

4) Sağlamlıq vəziyyəti, bədən üzvləri

- Blow away- öldürmək
- Combat ineffective- yaralı, ölmüş
- S.I.W. («self-inflicted wound»)-qəsdən yaralamaq
- basket case- ağır yaralı
- played out- tükənmiş
- to be on a puny list- xəstəxanada olmaq
- chopped- öldürülmüş
- bean- baş
- landing gear-ayaqlar

5) Əhval-ruhiyyə, psixi hal

- Dinky dau- dəli (vyetnam dilindən alınmış söz)
- Eat the apple, fuck the Corps- qzəb
- Grab ass- şənənmək
- Warm body- əsgər
- dischargeitis- işdən qovulmaqla əlaqəli əsəb keçirmək
- esprit de dog face- sırası əsgərin əhval –ruhiyyəsi
- fantod – həyəcan keçirən zabit
- cheerful but subdued- şən, lakin məyus

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. I.Гарбовский Н.К., Мишуров Э.П. (2006).Военный перевод в современном мире (теоретикометодологические, лингвистические, военно-исторические и социальнополитические аспекты)// Вестник Московского университета. Сер. 22. Теория перевода. 2010. № 2. С. 16–41. 2. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. М.: Флинта; Наука, 2006.
2. Коровушкин В.П. Введение в изучение англоязычного военного жаргона : учеб. пособие. Череповец : ЧВВИУРО, 1989.
3. Судзиловский Г.А. Сленг – что это такое? Английская просторечная военная лексика. Англо -русский словарь военного сленга. М.: Ордена Трудового Красного Знамени Военное издательство Министерства обороны СССР, 1973. С.182
4. Швейцер А.Д. Очерк современного английского языка в США. М.: Высш. шк., 1963.
5. Fries C. Usage Levels and Dialect Distribution. The American College Dictionary. N.Y.: New American Library, 1947.
6. Митчелл П.Дж. Английский военный сленг: понятие, способы образования, тематическая классификация // Язык и культура. 2014. № 3 (27). С. 64–73.